SISÄMINISTERIÖ

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston kuuleminen keskiviikkona 3.10.2018 klo 13:00

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

VUODEN 2019 TALOUSARVIOESITYS PL 26

26.30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Pelastustoimen tehtävänä on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa, sekä kansallisesti että kansainvälisesti, yhdessä muiden toimijoiden kanssa vähentämällä onnettomuuksia, vastaamalla pelastustoiminnasta, osallistumalla siviilivalmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen, rajoittamalla onnettomuuksien seurauksia ja hyödyntämällä pelastustoimen jatkuvaa valmiutta laajemmin yhteiskunnassa sekä tuottamalla ensivaste- ja ensihoitopalveluja.

Hätäkeskustoiminnan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan väestön turvallisuutta. Järjestelmää kehitetään käyttöönottamalla viranomaisten yhteinen hätäkeskustietojärjestelmä kaikissa hätäkeskuksissa vuoden 2019 aikana.

Pelastustoimen toimintamenot (momentti 26.30.01)

Pelastustoimen toimintamenoista rahoitetaan Pelastusopiston toiminta ja sisäministeriön johtama pelastustoimen valtakunnallinen kehittäminen. Pelastuslaitosten rahoituksesta vastaavat kunnat.

Hallitusohjelman mukaisesti pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahvistetaan ja parannetaan. Pelastustoimen uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, jossa nykyistä suuremmat alueet pystyvät varautumaan myös harvinaisiin suuronnettomuuksiin tai luonnonkatastrofeihin koko maassa. Uudistuksella varmistetaan pelastustoimen resurssien tehokas käyttö niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkene. Uudistuksessa pelastustoimen tehtävät siirretään kunnilta 18 maakunnalle. Sisäministeriössä jatketaan vuonna 2019 pelastustoimen uudistuksen valmistelua ja valmistautumista uusimuotoiseen, sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä muuttuvaan alueellisen yhteisen varautumisen keskushallintotason koordinaatiotehtävään. Tavoitteena on, että varautumisen alueellinen yhteensovittamistehtävä on yhdenmukaisin perustein järjestetty ja aluetason toiminta on valtakunnallisten varautumisen linjausten ja tavoitteiden mukaisia.

Momentille esitetään myönnettäväksi 15,421 milj. euroa vuodelle 2019. Pelastustoimen toimintamenot pienenevät vuonna 2019 noin 0,5 milj. euroa vuodesta 2018. Merkittävin muutos vuoden 2018 talousarvioon verrattuna on pelastustoimen uudistuksen edellyttämien tietojärjestelmäkustannusten määrärahan pieneneminen 1,0 milj. eurolla vuodesta 2018.

Momentille esitetään siirrettäväksi 0,44 milj. euroa ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamiseen Air Navigation Finland Oy:lle momentilta 26.30.20.

Hätäkeskuslaitos on esittänyt hätäkeskuspäivystäjien tutkintokoulutuksen kehittämistä siten, että opiskelijamäärää Pelastusopistolla kasvatetaan ja opiskelijoiden sisäänotto tapahtuisi jatkossa kaksi kertaa vuodessa (tammi- ja elokuussa). Hätäkeskuslaitoksen työvoimatarpeisiin vastaamiseksi Pelastusopistolle osoitetaan 0,265 milj. euron määräraha, jotta koulutuksen vuosittaista aloituspaikkamäärää voidaan nostaa 24:stä 32:een vuonna 2018 aloitetun menettelyn mukaisesti.

Pelastusopisto vastaa sopimuspalokuntahenkilöstön koulutuksen opetussuunnitelman ylläpito- ja kehitystyöstä, lakisääteisen kelpoisuuden tuottavan koulutuksen kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin luomisesta ja ylläpidosta sekä lakisääteisen kelpoisuuden tuottavan koulutuksen opetusmateriaalin tuottamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä. Momentille esitetään myös 0,2 milj. euron lisäystä sopimuspalokuntakoulutuksen kehittämiseksi.

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (momentti 26.30.02)

Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on hätäkeskuspalvelujen tuottaminen sekä hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät. Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on myös hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta. Hätäkeskusten ja hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaa yhdenmukaistetaan hälytyspalveluiden osalta valtakunnan tasolla. Tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä ja sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja.

Hätäkeskuslaitoksella on merkittävä rooli mm. poliisin hälytystoiminnan onnistumisessa samoin kuin kiireellisessä sairaankuljetuksessa. Häiriöttömälle hätäkeskustoiminnalle on asettanut haasteita se, että Hätäkeskuslaitos ei ole pystynyt rekrytoimaan riittävästi hätäkeskuspäivystäjiä koulutusmäärän vähyydestä johtuen.

Uuden hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) kehitystyötä ja käyttöönoton valmistelua jatketaan siten, että järjestelmä on käytössä kaikissa hätäkeskuksissa vuoden 2019 aikana. ERICA-järjestelmä oli alkuperäisen käyttöönottoaikataulun mukaan suunniteltu otettavaksi käyttöön vuoden 2015 loppuun mennessä. Järjestelmän toteutuksessa on kuitenkin tapahtunut viivästyksiä. Toimintaympäristö on ollut muutoksessa ja hankkeen viivästykset ovat aiheutuneet pääosin siitä, että erittäin kriittinen järjestelmä toteutetaan viranomaisten turvallisuusverkon (TUVE) sisälle ja tämän toteutus on vaatinut huomattavasti enemmän suunnittelu- ja toteutusaikaa, kuin mitä on voitu toimitussopimusta vuonna 2011 tehtäessä arvioida.

Hätäkeskuslaitos on tehnyt hätäkeskustoiminnasta annetun lain nojalla sopimuksen ulkoministeriön konsulipalvelujen avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitamisesta Hätäkeskuslaitoksen toimesta aikana 16.4.2018—31.7.2020.

Momentille esitetään myönnettäväksi 51,090 milj. euroa vuodelle 2019. Esitys on noin 1,9 milj. euroa suurempi kuin vuoden 2018 talousarvio. Lisäykset aiheutuvat pääosin valtion sopimusratkaisuun liittyvistä palkkausten tarkistuksista (1,2 milj. euroa) ja konsulipalvelujen

avustavien tehtävien siirrosta aiheutuvasta määrärahasiirrosta (0,7 milj. euroa) ulkoministeriön toimintamenoista Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin.